

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 155/2023-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Gabrielom Helcmanovským, Námestie svätého Egídia 95, Poprad, proti postupu obce Smolník, matričného úradu v konaní vedenom pod sp. zn. 70/2022-Matr. takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom (nekonaním) obce Smolník, matričného úradu (ďalej len „obec“) v konaní vedenom pod sp. zn. 70/2022-Matr. (ďalej len „napadnuté konanie“).

Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal v napadnutom konaní obci konať.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 21. októbra 2022 (v sťažnosti uvedený nesprávny rok 2021, pozn.) na obci originál úradne overeného písomného vyhlásenia, ktorým žiadala o vykonanie zmeny priezviska na Helcmanovská. Obec v ten istý deň vydala výzvu, ktorou žiadala sťažovateľku o doplnenie podania v zmysle § 11 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

č. 300/1993 Z. z.“). Sťažovateľka podala 27. októbra 2022 námietku proti postupu obce. Dňa 7. novembra 2022 doručila obec sťažovateľke opätovne výzvu na doplnenie podania. Sťažovateľka podala v ten istý deň opätovne námietku proti postupu obce.

3. Dňa 15. novembra 2022 obec vyzvala sťažovateľku na doplnenie podania podľa § 11 zákona č. 300/1993 Z. z. s informáciou, že pokiaľ žiada zmenu priezviska v súvislosti s jej rozvodom, je táto lehota zákonom ohraničená na 3 mesiace od právoplatnosti rozhodnutia súdu o rozvode manželov a podáva sa na matričnom úrade, kde bolo manželstvo uzatvorené a zapísané. Po uplynutí tejto lehoty je možné o zmenu priezviska požiadať okresný úrad v mieste trvalého bydliska. Sťažovateľka na výzvu obce reagovala v poradí treťou námietkou z 25. novembra 2022, ktorou namietala postup obce, pričom zároveň uviedla, že rozhodnutie Okresného súdu Poprad o rozvode manželstva nadobudlo právoplatnosť v roku 2015. Opätovne žiadala vykonať zmenu priezviska na základe zaslaného vyhlásenia.

4. Obec listom z 1. decembra 2022 oznámila sťažovateľke, že nie je príslušným úradom na vybavenie jej žiadosti a vrátila jej originál vyhlásenia. Sťažovateľka 12. decembra 2022 podala námietku proti postupu obce, ktorou okrem iného argumentovala, že jej žiadosť nebola „*zákonným spôsobom vybavená*“. Dňa 27. decembra 2022 sťažovateľka podala sťažnosť proti postupu obce. Listom z 2. januára 2023 obec oznámila sťažovateľke, že jej podanie z 29. decembra 2022 nie je sťažnosťou, a preto jej podanie odkladá. Súčasne poukázala na predchádzajúce informácie o lehotách a príslušnosti okresného úradu na vykonanie zmeny priezviska v zmysle zákona č. 300/1993 Z. z.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta nezákonnosť konania obce v súvislosti s jej žiadosťou o zmenu priezviska a porušenie jej označených práv z dôvodu, že obec jej žiadosť nevybavila v zákonnej lehote, čím došlo k prietahom v napadnutom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že na ďalšie konanie môže prijať len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty a petit ústavnej sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že jej ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť ako takú, ktorá nemá náležitosti ustanovené zákonom [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde].

8. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka mu od roku 2014 podala viac ako tridsať podaní, ktorých obsahom boli rôzne námietky o porušení jej základných práv a slobôd rôznymi orgánmi verejnej moci. Je teda zrejmé, že sťažovateľka už bola dostatočne poučená o náležitostiach kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

9. Ústavný súd už v uznesení č. k. III. ÚS 626/2022 z 10. novembra 2022 uviedol, že sťažovateľkin právny zástupca (totožný ako v predmetnej ústavnej sťažnosti) nie je zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou, v dôsledku čoho ho na základe § 2 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov nemožno považovať za advokáta v konaní (podobne aj II. ÚS 561/2021, IV. ÚS 551/2022). Sťažovateľkino právne zastúpenie preto nespĺňa zákonnú požiadavku podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Napriek tomu ústavný súd, rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania, nepristúpil k výzve na odstránenie uvedeného nedostatku ústavnej sťažnosti, pretože by nebolo spôsobilé viesť k inému záveru jej predbežného prerokovania než jej odmietnutiu.

10. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať a) označenie, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody, c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

11. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky v predloženom znení nemožno považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k postupu obce je strohé, iba vo všeobecnej rovine. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane uviedol, že je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovalo čo najpresnejší opis skutkového stavu a najmä logickú právnu argumentáciu, na základe ktorej možno konštatovať existenciu príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom, resp. rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a porušením v ústavnej sťažnosti označených práv garantovaných ústavou, resp. kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, ktorých vyslovenia sa sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti domáha (IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 574/2018, II. ÚS 346/2021, II. ÚS 443/2021).

12. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

13. Ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) len vtedy, ak bola sťažnosť uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo (IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). V opačnom prípade ústavné sťažnosti spravidla odmieta z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti. Zo samotnej posudzovanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v čase jej podania ústavnému súdu (27. februára 2023) bolo o žiadosti sťažovateľky obcou už rozhodnuté, a to 1. decembra 2022, keď sťažovateľke bolo oznámené, že obec nie je príslušným orgánom na vykonanie zmeny priezviska. Teda aj v prípade, ak by ústavná sťažnosť spĺňala zákonom ustanovené náležitosti, bola by odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená. V neposlednom rade aj samotnú dĺžku napadnutého konania vedeného obcou nemožno hodnotiť ako neprimerane dlhú, resp. ako nezlučiteľnú so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu